

«Κύκλωψ» του Ευριπίδη

ΤΟ 15ο Διεθνές Φεστιβάλ Αρχαίου Ελληνικού Δράματος άρχισε με την παραγωγή του Θεάτρου Αμφίκτιο. Ο «Κύκλωψ» («πσος» έλεγε ο Χορός κάθε φορά που ακουγόταν η λέξη) ήταν μια βολική επιλογή για μια ομάδα που μαζεύτηκε κάτω από την ομπρέλα του Θεάτρου Αμφίκτιο ad hoc, για μια παράσταση που είχε περιορισμένο χρονικό διάστημα προετοιμασίας και μια βραχύβια, τριών παραστάσεων, σκηνική παρουσία. Το ανάλαφρο κείμενο δεν απαιτεί πολλή ανάλυση, απαιτεί όμως μια χαριτωμένη σκηνική φόρμα, λειτουργική, ευχάριστη, αστεία. Απαιτεί σκηνικές απαντήσεις σ' ένα συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο. Τι μορφή θα πάρει το κύριο στοιχείο ενός σατυρικού δράματος, ο Χορός; Η παρουσία του είναι συνεχής, συνεχής και η κωμική του δράση, οι κίνδυνοι της μονοτονίας και της επανάληψης των αστείων, των κινήσεων, των αντιδράσεων παραμονεύουν, καθώς και ο κίνδυνος της υπερβολικής φλυαρίας. Η επόμενη ερώτηση αφορά τη μορφή του Πολύφημου. Από πού πρέπει να πηγάζει η δική του κωμικότητα; Από το μέγεθος της σκηνικής φιγούρας, από την κωμικότητα των κινήσεων, από τις αντιδράσεις των άλλων προσώπων του έργου; Μετά έρχεται η μορφή του Οδυσσέα. Κατά πόσο η διάχυτη κωμικότητα του έργου πρέπει να περιορίσει την ηρωικότητά του; Η ερώτηση για τον Σιλνό έμεινε τελευταία, παρόλο που αυτό εμφανίζεται πρώτος και δηλώνει το μέτρο της κωμικότητας της παράστασης. Από τη μορφή και τη συμπεριφορά του θα φανεί αν ο σκηνοθέτης θεωρεί ότι το ανάλογο του σατυρικού δράματος σήμερα είναι μια κλοουνάδα.

Όμως η κυριότερη ερώτηση είναι η εξής: Πώς να κάνει κανείς αυτάρκες ένα δραματικό είδος το οποίο παρουσιαζόταν σε δραματικούς αγώνες ως συμπλήρωμα ενός ολοκληρωμένου τετραμερούς θεάματος που αποτελείτο από τραγική τριλογία και σατυρικό δράμα; Τότε ο λειτουργικός ρόλος του είδους ήταν η συναισθηματική εκτόνωση του κοινού, αλλά και η αυτοαναφορική σάτιρα του δραματικού ποιητή. Τώρα; Ο Χορός στην παράσταση του Νίκου Χαλαλάμπους είναι το πιο «λυμένο» από όλα τα προς επίλυση θέματα. Το ανδρικό ημικόριο, οι σάτυροι, δεν επέμεναν τόσο στη ζωική τους καταγωγή, όσο στην καταγωγή από τοπικές αγροτικές λατρείες (τα κοστούμια της Μαρίας Παρτζίλη), ήταν λάγνοι, λαίμαργοι, οπτικά ποικίλοι και χαρούμενοι. Το τελευταίο επισκίαζε την κάποια προχειρότητα της εκτέλεσης. Το εύρημα του σκηνοθέτη είναι το γυναικείο ημικόριο, πρώτα αρνάκια, μετά νύμφες συνοδοί των σατύρων, που έδωσε στο Χορό τη δυνατότητα συνεχούς ερωπι-

κού κινησιακού διαλόγου και πρόσθεσε χορογραφικό ενδιαφέρον (Νάταλυ Αμμάν). Στους δεκάξι νεαρούς η παράσταση όφειλε τη συμπαθητικότητά της. Τα σκηνικά του Άντη Παρτζίλη διευκόλυναν την κίνηση του Χορού δίνοντάς του ευκαιρίες να αποσυρθεί από το προσκήνιο χωρίς να σταματήσει τη δράση.

Ο Σπύρος Σταυρινίδης ως Σιλνός ανάγαγε τη δικαιολογημένη λόγω πολλών παραγόντων προχειρότητα του χορού σε ηθελημένη μανιέρα, εκμεταλλευόμενος το συνδυασμό της αναγνωρισιμότητάς του με τις ιδιαιτερότητες του ρόλου.

Η δράση του Μάνου Γαλανή ως Κύκλωπα περιοριζόταν χάριν στους καθόρνους και τη μονόφθαλμη μάσκα. Ο σκηνοθέτης δεν του ανέθεσε αρκετές κωμικές ευθύνες. Τελικά εδώ μέτρησε το μέγεθος... Το ίδιο, αλλά για άλλους λόγους, συνέβη με τον Οδυσσέα του Φίλιππου Σοφιανού. Η μορφή του

Οδυσσέα δεν σατιρίστηκε, απλώς μεταφτεύθηκε από άλλο δραματικό είδος, χωρίς, βέβαια, να μεταφέρει το περιεχόμενό της. (Και ποιο περιεχόμενο; Δεν υπάρχει πιο διαφορετικά ερμηνευμένος από έργο σε έργο χαρακτήρας στην ελληνική δραματική ποίηση). Μην έχοντας ιδιαίτερη πρόταση για τον Οδυσσέα, ο σκηνοθέτης στην ουσία δεν θεωρεί καθήκον του να απαντήσει στην ερώτηση για το λειτουργικό ρόλο του σατυρικού δράματος σήμερα. Προσφέρει μια εκτόνωση... σκέτη. Η ιδέα του για το «φόβο μπροστά στην ελευθερία», την οποία εκφράζει στο σκηνοθετικό του σημείωμα, δε διαβάζεται στην παράσταση.

Θέατρο

THE NONAS ΜΟΛΕΣΚΗ

Μετάφραση: Βάγιος Λιάπης. **Σκηνοθεσία/Δραματουργική Επεξεργασία:** Νίκος Χαλαλάμπους. **Μουσική:** Μιχάλης Χριστοδουλίδης. **Σκηνικά:** Άντης Παρτζίλης. **Κοστούμια/Μάσκες:** Μαρίζα Παρτζίλη. **Κίνηση:** Νάταλυ Αμμάν. **Σχεδιασμός φωτισμού:** Κώστας Χατζησταύρου. **Παίζουν:** Μάνος Γαλανής, Φίλιππος Σοφιανός, Σπύρος Σταυρινίδης, Νάταλυ Αμμάν, Ειρήνη Ανδρονίκου, Νικόλας Αρκαδίου, Μαρίνα Βασιλείου, Βασιλική Διαλυνά, Γαλάτεια Ζήνωνος, Μάριος Κακουλής, Πέτρος Κονόμου, Νίκος Κορομιάς, Αντρέας Κούτσουμπας, Φρειδερίκη Μενελάου, Χριστιάνα Μούζουρα, Τζούλιο Ντ' Ερρίκο, Σκεύος Πολυκάρπου, Μαρίαννα Σάντη, Κωνσταντίνος Σωκράτους, Χάρης Χιώτης, Πέτρος Τίγρης.